

Literatura Espanyola de la Il·lustració i del Romanticisme

Codi: 100594
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OB	2	2
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	2
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	2
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	3	2
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	4	2
2504012 Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura	OT	4	2
2504386 Estudis d'Anglès i Espanyol	OB	2	2
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Amores Garcia
Correu electrònic: montserrat.amores@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica, haver adquirit les competències bàsiques, ha de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit.

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

L'assignatura es proposa oferir una visió panoràmica de la literatura espanyola en els inicis de la modernitat, des de mitjan segle XVIII fins a mitjans del XIX. Es posarà especial atenció en la descripció de les diferents corrents i tendències estètiques que s'entrecreuen en les etapes anomenades Il·lustració i Romanticisme, en relació amb el moment històric en què es desenvolupen. Per a això es prendrà com a centre d'atenció la lectura i anàlisi d'alguns dels textos fonamentals d'aquestes etapes, períodes, moviments o tendències.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Estudis de Català i Espanyol

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura

- Aplicar els coneixements sobre literatura espanyola i hispanoamericana a la identificació dels gèneres, moviments, corrents, tendències i estils.
- Comentar textos literaris en espanyol i en xinès, situar-los en el seu moment històric i relacionar-los amb el corrent literari al qual pertanyen.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar amb precisió les tècniques de recopilació, organització i ús de la informació i documentació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
2. Comentar un text de la Il·lustració i el Romanticisme amb les figures de pensament i d'expressió.
3. Comentar un text de la Il·lustració i el romanticisme amb les figures de pensament i d'expressió.
4. Contextualitzar socialment i ideològicament la producció literària de la Il·lustració i el Romanticisme.
5. Contextualitzar socialment i ideològicament la producció literària de la Il·lustració i el romanticisme.
6. Discriminar i analitzar les principals característiques dels gèneres literaris de la Il·lustració i del Romanticisme espanyols.
7. Discriminar i analitzar les principals característiques dels gèneres literaris de la Il·lustració i del romanticisme espanyols.
8. Discriminar i reunir la bibliografia crítica bàsica que ha conformat el camp d'estudi de les principals obres i autors de la matèria.
9. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
10. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
11. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
12. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
13. Relacionar aspectes literaris de diferents obres de la literatura espanyola de la Il·lustració i el Romanticisme espanyols.
14. Relacionar aspectes literaris de diferents obres de la literatura espanyola de la Il·lustració i el romanticisme espanyols.

Continguts

1. Corrents creuades al segle XVIII espanyol: Rococó, Il·lustració, Neoclassicisme, Sensibilitat il·lustrada.

2. La prosa de la Il·lustració, entre l'assaig i la novel·la.

* Lectura obligatòria: *Cartas marruecas. Noches lúgubres* de José Cadalso.

3. Trets generals del teatre neoclàssic: de la tragèdia heroica a la comèdia sentimental i de costums. El teatre popular.

4. La poesia il·lustrada: didacticisme i sentimentalitat.

* Lectura obligatòria: Antologia de la poesia del XVIII.

5. La recepció del Romanticisme europeu a Espanya.

6. La poesia romàntica: d'Espronceda a Bécquer.

* Lectura obligatòria: *El estudiante de Salamanca* de José d'Espronceda.

7. La prosa en el Romanticisme: novel·la històrica, costumisme i relats fantàstics.

8. El drama romàntic.

* Lectura obligatòria: *Don Álvaro o la fuerza del sino*, de Ángel de Saavedra.

Lectures obligatòries

* José Cadalso, *Cartas marruecas. Noches lúgubres*, ed. de Emilio Martínez Mata y estudio preliminar de Nigel Glendinning, Barcelona, Crítica (Biblioteca Clásica); *Cartas marruecas. Noches lúgubres*, ed. de Joaquín Arce, Cátedra (Letras Hispánicas).

* *Poesía española del siglo XVIII*, edición preparada por la profesora.

* José de Espronceda, *El estudiante de Salamanca. El diablo mundo*, edición de Robert Marrast, Madrid, Castalia (Clásicos Castalia).

* Ángel de Saavedra, Duque de Rivas, *Don Álvaro o la fuerza del sino*, ed. de Miguel Ángel Lama y estudio preliminar de Ermanno Caldera, Barcelona, Crítica (Biblioteca Clásica, 91); *Don Álvaro o la fuerza del sino*, ed. de Alberto Sánchez, Cátedra (Letras Hispánicas), *Don Álvaro*, ed. de Enrique Baltanás, Alianza.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.
- Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases magistrales, seminarios y prácticas	60	2,4	3, 5, 7, 14
Tipus: Supervisades			
Tutorías programadas. Elaboración y presentación de trabajos	12	0,48	3, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i presentacions	75	3	3, 5, 7, 12, 14

Avaluació

Per optar a l'aprovat és obligatori haver completat totes les lectures del curs.

L'avaluació de l'assignatura es sustentará en les següents activitats (s'indica entre claudàtors el pes específic de cadascuna d'elles en la nota final):

- 1) Lliuraments d'un comentari de text o treball relacionats amb la matèria impartida que s'acordin amb el professor [20%].
- 2) Una prova escrita sobre la matèria impartida durant la primera meitat de l'assignatura [40%], que abastará els temes relatius a la Il·lustració i les lectures corresponents a aquest període.

3) Una segona prova escrita sobre la matèria impartida en la segona meitat de l'assignatura [40%], que abastarà els temes relatius al Romanticisme i les lectures corresponents a aquest període.

Quant a l'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs amb contingut ple, coherents i ben desenvolupats. Les faltes (d'ortografia, sintaxi, errors de puntuació, repeticions innecessàries, anglicismes, catalanismes, etc.) descomptaran 0,25 punts cadascuna. Quedarà directament suspesa una prova amb més de 10 faltes.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'estudiant ha d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen, ocasionarà automàticament la qualificació de suspens (0) sense possibilitat de recuperació. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

La revisió de les proves es realitzarà en una entrevista prèviament convinguda amb la professora (Moodle) qui informarà l'alumnat de la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant podrà fer la recuperació del curs en el cas de suspendre una sola de les dues proves escrites de la matèria impartida [40%] i tenir una nota de conjunt mínima de 3,5. Si de conjunt mínima es troba entre 3,5 i 4,9, però ha suspès les dues proves [40% + 40%], no podrà presentar-se a la recuperació.

El resultat de la prova de recuperació substituirà la nota de la prova suspesa per calcular la nota final de l'assignatura.

Es considerarà "No avaluable" quan l'estudiant no realitzi cap de les activitats o proves. L'elaboració d'una activitat suposa la voluntat de l'estudiant de ser avaluat en l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa a la classe	10%	0	0	3, 5, 7, 9, 10, 12, 14
Proves escrites	90%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Aguilar Piñal, Francisco (1991), *Introducción al siglo XVIII*, Madrid, Júcar.

Albiach Blanco, María-Dolores (2011), *Historia de la literatura española. 4. Razón y sentimiento (1692-1800)*, Barcelona, Crítica.

Alborg, Juan Luis (1980), *Historia de la literatura española, IV: El romanticismo*, Madrid, Gredos.

Alonso, Cecilio (2010), *Historia de la Literatura Española. Vol. 5. Hacia una literatura nacional (1808-1898)*, Barcelona, Crítica.

Álvarez Barrientos, Joaquín (1991), *La novela del siglo XVIII*, Madrid, Júcar.

*Álvarez Barrientos, Joaquín (2005), *Ilustración y Neoclasicismo en las letras españolas*, Madrid, Síntesis (*Historia de la Literatura Universal. Literatura Española*, 18).

- Álvarez Barrientos, Joaquín (2008), *Los hombres de letras en la España del siglo XVIII. Apóstoles y arribistas*, Madrid, Castalia.
- Amorós, Andrés (ed.) (1998), *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XVIII*, Madrid, Castalia.
- Aparici, Pilar e Isabel Gimeno, (eds.) (1996 y 2003), *Literatura menor del siglo XIX. Una antología de la novela de folletín*, Barcelona, Anthropos, 2 vols.
- *Arce, Joaquín (1980), *La poesía del siglo ilustrado*, Madrid, Alhambra.
- *Caldera, Ermano (2001), *El teatro español en la época romántica*, Madrid, Castalia.
- *Carnero, Guillermo (coord.) (1995), *Siglo XVIII (I y II)*, Tomo 6 y 7 de la *Historia de la literatura española* dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe.
- *Carnero, Guillermo (coord.) (1996), *Siglo XIX (I)*, Tomo 8 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe.
- Caso González, J.M. (ed.) (1983), *Ilustración y Neoclasicismo. Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica
- *Checa, J., J.A. Ríos e Irene Vallejo (1992), *La poesía del siglo XVIII*, Madrid, Júcar.
- Domínguez Ortiz, Antonio (1976), *Sociedad y Estado en el siglo XVIII español*, Barcelona, Ariel.
- Enciso, Luis Miguel (2001), *La Europa del siglo XVIII*, Barcelona, Península.
- Fontana, Josep (2015), *La época del liberalismo*, en Josep Fontana y Ramón Villares (dirs.), *Historia de España*, vol. 6, Barcelona, Crítica / Marcial Pons.
- Gies, David T. (ed.) (1989), *El Romanticismo*, Madrid, Taurus («El escritor y la crítica», 197).
- Gies, David T. y Sebold, Russell P. (eds.) (1992), *Ilustración y Neoclasicismo. Primer Suplemento. Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica.
- *Gies, David T. (1998), *El teatro en la España del siglo XIX*, Cambridge, Cambridge University Press.
- *Llorens, Vicente (1989), *El romanticismo español. Ideas literarias. Literatura e historia*, Madrid, Castalia.
- Lynch, John (1991), *Historia de España, XII. El siglo XVIII*, Barcelona, Crítica.
- Marrast, Robert (1989), *Espronceda y su tiempo*, Barcelona, Crítica.
- Montesinos, J.F. (1955), *Introducción a una historia de la novela española del siglo XIX*, Madrid, Castalia, 3ª edición ampliada de 1973.
- *Navas Ruiz, Ricardo (1990), *El romanticismo español*, Madrid, Cátedra.
- Navas Ruiz, Ricardo (1971), *El romanticismo español. Documentos*, Salamanca, Anaya.
- Palacios Fernández, Emilio (2002), *La mujer y las letras en la España del siglo XVIII*, Madrid, Arcadia de las Letras.
- Pérez Magallón, Jesús (2001), *El teatro neoclásico*, Madrid, Ediciones del Laberinto.
- *Romero Tobar, Leonardo (1994), *Panorama crítico del romanticismo español*, Madrid, Castalia.
- Sánchez-Blanco, Francisco (1991), *Europa y el pensamiento español del siglo XVIII*, Madrid, Alianza.
- Sánchez-Blanco, Francisco (1992), *La prosa del siglo XVIII*, Madrid, Júcar.

Sánchez-Blanco, Francisco (1997), *La Ilustración en España*, Madrid, Akal.

Sánchez-Blanco, Francisco (ed.) (1998), *El ensayo español. 2. El siglo XVIII*, Barcelona, Crítica.

Sánchez-Blanco, Francisco (1999), *La mentalidad ilustrada*, Madrid, Taurus.

Sebold, Russell P. (1989), *El rapto de la mente. Poética y poesía dieciochesca*, Barcelona, Anthropos.

Tuñón de Lara, Manuel (2000), *La España del siglo XIX*, 2 vols., Madrid, Akal.

Zavala, I.M. (1971), *Ideología y política en la novela del siglo XIX*, Salamanca, Anaya.

*Zavala, Iris (ed.) (1982), *Romanticismo y realismo. Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica.

*Zavala, Iris, (ed.) (1994), *Romanticismo y realismo. Primer suplemento. Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica.

Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes (www.cervantesvirtual.com)

Bibliotecas de Autor:

Gustavo Adolfo Bécquer

José Cadalso

José de Espronceda

Leandro Fernández de Moratín

Tomás de Iriarte

Juan Meléndez Valdés

Ángel de Saavedra, Duque de Rivas

Félix María de Samaniego

Programari

Moodle, TEAMS